

آموزش موسیقی

خوانش منابع از یونان باستان تا امروز

ویراستار: مایکل مارک

مترجم: شهاب جعفری

عنوان و نام پدیدآور	: آموزش موسیقی: خوانش منابع از یونان باستان تا امروز / ویراستار مایکل مارک؛ مترجم شهاب جعفری.
مشخصات نشر	: تهران: هم آواز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۵۳۰ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۵۴-۳۰-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: Music education : source readings from ancient Greece to today, 4th.ed, 2013
عنوان دیگر	: خوانش منابع از یونان باستان تا امروز.
موضوع	: موسیقی — آموزش — تاریخ — مآخذ
موضوع	: Music -- Instruction and study -- History -- Sources
موضوع	: موسیقی — فلسفه و زیبایی شناسی
موضوع	: Music -- Philosophy and aesthetics
شناسه افزوده	: مارک، مایکل ال.، م.، ویراستار
شناسه افزوده	: Mark, Michael L., ۱۹۲۶-
شناسه افزوده	: جعفری، شهاب، ۱۳۷۰- مترجم
رده بندی کنگره	: MT۲
رده بندی دیویی	: ۷۸۰/۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۰۸۲۰۴
وضعیت رکورد	: فیبا

آموزش موسیقی

خوانش منابع از یونان باستان تا امروز

ویراستار: مایکل مارک • مترجم: شهاب جعفری

آماده سازی و امور فنی پیش از چاپ: هامان قدسی • ویراستار: رضا حسینی بقانام • طرح جلد: هامان قدسی

چاپ اول: بهار ۱۴۰۰ • شمارگان: ۳۰۰ • قیمت: ۱۷۰۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: افست گرافیک

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۵۴-۳۰-۵ ISBN: 978-600-7454-30-5

نشره‌آواز: تهران، خیابان انقلاب، بین بهار و پیچ شمیران، پلاک ۴۰۰

طبقه دوم، شماره ۷، کد پستی: ۱۱۴۸۸۷۳۸۳۶

تلفن: ۷۷۶۱۲۶۸۲-۷۷۶۱۲۶۲۱-۲۱

nashrehamaavaz info@hamaavaz.com

تمامی حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد به هر شکلی بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

فهرست مطالب

۳	.....	آموزش موسیقی
۱۳	.....	پیشگفتار مترجم
۱۵	.....	پیشگفتار

بخش اول - آموزش موسیقی در دوران کهن

۳۱	.....	مایکل مارک و چارلز گری
۳۱	.....	آموزش موسیقی در دوران باستان
۳۹	.....	افلاطون: پروتاگوراس
۴۰	.....	افلاطون: جمهوری ۳
۴۱	.....	ارسطو: سیاست، کتاب هشتم
۴۳	.....	کوئنتیلی: تأسیس بلاغی
۴۳	.....	آیا برخورداری از دانش درباره‌ی موضوعات مختلف برای سخنوران آینده ضروری است؟
۴۵	.....	آگوستین قدیس: اعترافات
۴۷	.....	بوئتیوس: اصول موسیقی، کتاب اول
۴۹	.....	شارلمانی: موعظه عمومی: فصل‌های ۷۰، ۷۲ و ۸۰
۵۰	.....	دیدگاه‌های متأخر اروپاییان درباره آموزش موسیقی
۵۱	.....	فرانک هریسون: آموزش موسیقی با هدف تغییر کیش

- ۵۳ ..... مارتین لوتر: لوتر و آموزش: مطالعات و روش‌ها
- ۵۴ ..... یان آموس کمنیوس: هنر بزرگ تعلیم
- ۵۵ ..... جان لاک: نامه به ادوارد کلارک
- ۵۶ ..... یوهان هاینریش پستالوزی: نامه به گریوز: تعلیم چشم و گوش: موسیقی در آموزش
- ۵۸ ..... فریدریش فروبل: آموزش انسان: گروه‌های موضوعی اصلی برای تدریس
- ۶۰ ..... هربرت اسپنسر: آموزش: فکری، اخلاقی و جسمانی: کدام دانش با ارزش‌ترین دانش‌هاست؟
امیل ژاک دالکروز: ریتم، موسیقی و آموزش: جستاری درباره‌ی اصلاح
- ۶۶ ..... شیوه‌ی تدریس موسیقی در مدارس (۱۹۰۵)
- ۷۵ ..... الکساندر ساترلند نیل: سامرهیل

بخش دوم - دیدگاه‌هایی درباره‌ آموزش موسیقی در دوره منتهی به سال ۱۹۵۰

- ۷۹ ..... دیدگاه‌های تاریخی آمریکایی‌ها در دوره‌ی منتهی به سال‌های ۱۹۵۰
- ۸۱ ..... سخنان رؤسای جمهور
- ۸۹ ..... کوتون ماتر: پیش‌درآمدی بر خواننده‌ی متبحر
- ۹۱ ..... ویلیام بیلینگز: قواعد سامان‌دهی مدارس آواز
- ۹۲ ..... یادداشتی معاصر بر آرای ویلیام بیلینگز
- ۹۵ ..... لاول میسون: راهنمای آکادمی موسیقی بوستون
- ۱۰۵ ..... موسیقی به یکی از اجزای برنامه درسی مدارس تبدیل می‌شود
- ۱۰۵ ..... کمیته مدارس بوستون: گزارش کمیته ویژه (۱۸۳۷)
- ۱۲۳ ..... هوراس مان: گزارش ۱۸۴۴: موسیقی باکلام در مدارس
- ۱۲۹ ..... نامه به لوتر وایتینگ میسون

- ۳۷۷ ..... پاتریشیا شیپان کمپیل: چندگانگی فرهنگی و موسیقی مدارس
- ۳۷۹ ..... پاتریشیا شیپان کمپیل: موسیقی، آموزش و جامعه در جامعه‌های چندفرهنگی
- ۳۸۳ ..... جان دراموند: تنوع فرهنگی در آموزش موسیقی: چرا مهم است؟
- ۳۸۵ ..... ماری مک‌کارتی: به سوی جامعه‌های جهانی
- ۳۸۷ ..... ترس وولک: موسیقی، آموزش و چندگانگی فرهنگی
- ۳۸۹ ..... روث یانا گوستافسون: نژاد و برنامه‌ی درسی: موسیقی در آموزش دوران کودکی
- ۳۹۱ ..... استل یورگنسن: جنسیت و زندگی موسیقایی
روبرتالامب، لوری آن دولوف و سوندرا وایلد هویی: فمینیسم،
- ۳۹۳ ..... پژوهش‌های فمینیستی و جنسیت‌پژوهی در آموزش موسیقی
- ۴۰۱ ..... استل یورگنسن: درباره‌ی قلمروهای اعتبار موسیقایی
- ۴۰۵ ..... جون بویس - تلیمن: موسیقی جهان در آموزش
- ۴۰۷ ..... آنا لوسیا فرگا: آموزش موسیقی در آرژانتین
- ۴۰۹ ..... هیتور ویلالوبس: نیایش به درگاه سیسیلیای قدیس
بوریس دیمنتمان: همکاری اتحادیه‌ی آهنگ‌سازان اتحاد جماهیر شوروی
با سایر سازمان‌های فعال در حوزه‌ی آموزش همگانی موسیقی
- ۴۱۱ ..... پریکو پارتانن: موسیقی در مدارس فنلاند، آموزش متوسطه
- ۴۱۷ ..... ماریا هایمونن: آموزش موسیقی فوق‌برنامه در سوئد: مطالعه‌ی جامع
- ۴۱۹ ..... خواهر روحانی لورنا زمکه: مفهوم کودالی
- ۴۲۳ ..... گراهام ولج و آدام اوکلفورد: آموزش موسیقی در قرن بیست‌ویکم در بریتانیا
- ۴۲۵ ..... وزارت آموزش و مهارت‌ها، بریتانیا: خلاصه‌ی اجرایی، بیانیه‌ی شماره ۲ آموزش موسیقی
- ۴۲۷ ..... گوردون کاکس: زندگی موسیقایی در مدارس (۱۹۹۹ - ۱۹۲۳)
- ۴۲۹ ..... استفانی پیتس: جستاری در فرایند شکل‌گیری آموزش موسیقی

- ۴۳۱ ..... فین اگلند هانسن: لایه‌هایی از معنای موسیقایی
- ۴۳۳ ..... کارول فریرسون کمپبل: تدریس موسیقی در کلاس‌های شهری
- ۴۳۵ ..... گوردون کاکس و رابین استیونز: خاستگاه و شالوده‌ی آموزش موسیقی
- ۴۳۷ ..... هارولد پاورز: فعالیت‌ها و نفوذ موسیقی در مدارس دولتی
- ۴۴۳ ..... هاوارد گاردنر: ذهن آموزش‌نندیده
- ۴۴۵ ..... لوسی گرین: موسیقی، یادگیری غیررسمی و مدرسه
- ۴۴۷ ..... ریچارد گراهام: موسیقی برای کودکان استثنائی
- ۴۵۳ ..... میهای چیکسنتمیهایی و لوری کوستودرو: خلاقیت و آموزش موسیقی
- ۴۵۵ ..... مارگارت اشمیت: چهار تله‌ی نگران‌کننده
- ۴۵۷ ..... انجمن ملی اصول مدارس متوسطه: هنر در مدارس متوسطه‌ی جامع
- ۴۵۹ ..... جک هلر: موسیقی در برنامه‌ی رسمی مدارس
- ۴۶۲ ..... آموزش موسیقی، دولت و حمایت‌گری
- ۴۶۵ ..... پاتریک فریر: حمایت از چه چیزی؟ حمایت از چه کسی؟
- ۴۶۷ ..... جان بنهام: حمایت‌گری از موسیقی ۱۰۱: آیا از «شرایط مناسب» برخوردارید؟
- ۴۷۱ ..... کنگره ایالات متحده آمریکا: اهداف ۲۰۰۰: قانون آموزش آمریکا
- ۴۷۷ ..... پاول لهن: استانداردهای ملی: از چشم‌انداز تا واقعیت
- ۴۷۹ ..... پیتر رایت و همکاران: قانون «هیچ کودکی نباید از آموزش محروم بماند»
- ۴۷۹ ..... مایکل مارک: قانون «هیچ کودکی نباید از آموزش محروم بماند»
- ۴۸۳ ..... وزارت آموزش ایالات متحده آمریکا: انعطاف‌پذیری قانون آموزش ابتدایی و متوسطه:
وزارت آموزش ایالات متحده آمریکا: درخواست ناحیه کلمبیا و ۲۶ ایالت دیگر
برای انعطاف‌پذیری قانون «هیچ کودکی نباید از آموزش محروم بماند» با هدف
اجرای اصلاحات آموزشی در دومین دور از درخواست‌ها

- ۴۸۶ ..... استانداردهای هسته‌ی مشترک: طرح ابتکاری استانداردهای ایالتی هسته مشترک
- ۴۸۷ ..... موقوفه‌ی ملی هنر: به‌سوی تمدن: گزارشی درباره‌ی آموزش هنر
- ۴۹۵ ..... چارلز فاولز: آیا می‌توانیم هنر را نجات دهیم و برای فرزندان آمریکا حفظ کنیم؟
- ۵۱۵ ..... جون هینکلی: شهادت در برابر کنگره
- ۵۲۳ ..... باسمات پارساد و ماورا اسپیگلمن
- ۵۲۵ ..... کمیسیون آموزش ایالت‌ها: جایگاه کم‌رنگ آموزش هنر در رسانه‌ها
- ۵۲۶ ..... صد و ششمین کنگره‌ی ایالات متحده‌ی آمریکا
- ۵۲۶ ..... قطع‌نامه‌ی موافق صد و ششمین کنگره‌ی ایالات متحده آمریکا
- ۵۲۷ ..... صد و دوازدهمین کنگره، جلسه اول

پیشگفتار

موسیقی از دیرباز بخشی از همه فرهنگ‌ها و جوامع بوده و کارکردهای متنوعی (از جمله، مذهبی، اجتماعی، سرگرمی و آموزشی) داشته است. بخش‌های مختلف این کتاب نشان می‌دهد که در تمامی فرهنگ‌ها و جوامع، موسیقی از کارکردی واحد برخوردار نیست. همان‌طور که لئونارد تن^۱ نیز یادآور می‌شود، از همان دوران باستان، فلاسفه گفتمان‌های پرشوری درباره ارزش موسیقی داشته‌اند. بخش‌های منتخبی که در ادامه می‌آیند به مناظره‌ی تاریخی دو مکتب فلسفی رقیب در چین باستان اشاره دارند: موهیسم^۲ و آیین کنفوسیوس^۳. اولین بخش از رساله‌ای به قلم موزی^۴ (تقریباً ۴۷۰ سال پیش از میلاد مسیح - تقریباً ۳۹۱ سال پیش از میلاد مسیح)، بنیان‌گذار مکتب موهیسم، با عنوان «علیه موسیقی»^۵ انتخاب شده است. بر اساس استدلال موزی، موسیقی با وجود ارضای حس‌های مختلف انسان، نمی‌تواند در زمره سه ضرورت اصلی زندگی قرار بگیرد. دومین بخش از رساله شونزی^۶ (تقریباً ۳۱۲ سال پیش از میلاد مسیح - تقریباً ۳۰ سال پیش از میلاد مسیح) یکی از پیروان مکتب کنفوسیوس با عنوان «گفتمانی درباره موسیقی»^۷ انتخاب شده است. در این رساله نویسنده استدلال‌هایی را در مخالفت با اندیشه‌های موزی مطرح کرده است. در زبان چینی برای اشاره به دو مفهوم «موسیقی» و «شادی» از حروف

-
1. Leonard Tan
  2. Mohism
  3. Confucianism
  4. Mozi
  5. Against Music
  6. Xunzi
  7. Discourse on Music

یکسانی استفاده می‌شود و شونزی از همین مسأله در استدلال‌هایش بهره برده است. این فیلسوف چینی با تأکید بر این که «موسیقی شادی است» و «شادی یکی از جنبه‌های لاینفک طبیعت انسان است» به این نتیجه می‌رسد که انسان‌ها احتمالاً نمی‌توانند بدون موسیقی زندگی کنند.

موزی

ارزش موسیقی: مناظره‌ای فلسفی در چین باستان^۱

علیه موسیقی

انسان خیراندیش وظیفه دارد آنچه برای جهان مفید است را ارج نهاده، آنچه را که زبان‌بار است از میان بردارد و الگویی مناسب به جهان عرضه کند. انسان خیراندیش آنچه را که مفید است پی می‌گیرد و آنچه را که بی‌فایده است رها می‌کند. علاوه بر این انسان خیراندیشی که برای سود رساندن به جهان تلاش می‌کند تنها آنچه برای چشم جذابیت دارد، برای گوش شیرین است، موجب رضایت دهان و آسایش تن بوده را به تنهایی مد نظر قرار نمی‌دهد. اگر ارضای این حس‌ها منوط به محروم کردن دیگران از ثروت لازم برای تأمین خوراک و پوشاک‌شان باشد انسان خیراندیش هرگز دست به چنین کاری نخواهد زد. بنابراین موزی موسیقی را محکوم می‌کند اما نه به دلیل گوش‌خراشی صدای زنگ‌های عظیم، طبل‌ها، زیتراها^۲ و فلوت‌ها، ناخوشایندی منظره‌کننده‌کاری‌ها و تزئینات، بدطعمی گوشت سرخ‌شده و کبابی و نامناسب بودن برج‌های سر به فلک کشیده، پاوین‌های وسیع و تالارهای تک‌افتاده برای زندگی. دلیل محکوم کردن موسیقی با وجود این که سبب آسایش جسم، ارضای دهان، لذت چشم و خوشی گوش می‌شود این است که بررسی‌های بیشتر نشان می‌دهند دستاوردهای عمل موسیقی با روش زندگی پادشاهان فرزانه هم‌خوانی ندارند. از آن مهم‌تر اگر رفاه مردمان جهان را نیز در نظر بگیریم درمی‌یابیم موسیقی هیچ سودی برای مردم عادی ندارد. پس همان‌طور که موزی می‌گوید خلق موسیقی اشتباه است!

البته حاکمان و وزرایی که می‌خواهند از سازهای موسیقی در امور حکومتی‌شان استفاده کنند نمی‌توانند به همان ترتیب که نمک را از دریا و سنگ‌های کانی را از زیر

1. Burton Watson., Mozi: Basic Writings, (New York: Columbia University Press, 2003), pp. 113-115.

۲. Zither نوعی ساز زهی شبیه به سنتور - م.

زمین استخراج می‌کنند به این ابزار نیز دست بیابند. بنابراین اعضای این گروه نیز ناگزیر مالیات‌هایی سنگین را بر مردم عادی وضع می‌کنند تا بتوانند از صدای زنگ‌های عظیم، طبل‌ها، زیتراها و فلوت‌ها لذت ببرند. در دوران باستان پادشاهان فرزانه نیز مالیات‌های سنگینی را برای مردم‌شان در نظر می‌گرفتند اما این مالیات‌ها صرف ساخت قایق و درشکه می‌شد. . . . بنابراین اگر از سازهای موسیقی برای سود رساندن به مردم استفاده می‌شد اصلاً به خود اجازه محکوم کردن‌شان را هم نمی‌دادم. در واقع اگر سازهای موسیقی درست مانند قایق و درشکه پادشاهان فرزانه مفید بودند به هیچ وجه جسارت به خرج نمی‌دادم و محکوم‌شان نمی‌کردم.

مردم نگران سه چیزند: دسترسی نداشتن به غذا هنگام گرسنگی، نداشتن پوشاک در سرما و نبود محلی برای استراحت هنگام خستگی. این‌ها سه نگرانی اصلی مردمند. حالا بیایید زنگ‌های بزرگ را به صدا در بیاورید، بر طبل‌ها بکوبید، بر زیتراها مضراب بزنید، در فلوت‌ها بدمید و سپرها و تیرهای تان را در رقص جنگ همچون موج در هوا تکان دهید. آیا این‌ها برای مردم خوراک و پوشاک می‌شوند؟ من که این‌طور فکر نمی‌کنم. . . . پس، همان‌طور که موزی گفت: خلق موسیقی اشتباه است!

«آموزش موسیقی: خوانش منابع از یونان باستان تا امروز» مجموعه‌ای از مقالات موضوعی است که اهمیت آموزش موسیقی برای اشخاص، جوامع و ملت‌ها را نشان می‌دهد. هدف از انتشار ویرایش چهارم این کتاب بررسی تغییرات اجتماعی پس از چاپ ویرایش سوم و تمرکز بیشتر روی خوانش‌های فعلی این منابع در بستر دولت و حوزه‌های فلسفه، روانشناسی، برنامه‌ریزی درسی، جامعه‌شناسی و حمایتگری است. این مجموعه جامع همچنان یکی از منابع مهمی است که در دسترس آموزگاران موسیقی امروز قرار دارد و نشان می‌دهد جوامعی که این آموزگاران در آنها زندگی می‌کنند تا چه میزان به حرفه این متخصصان اهمیت می‌دهند و از آن حمایت می‌کنند.

مایکل مارک استاد بازنشسته رشته موسیقی در دانشگاه تاونسون بوده و ریاست دانشکده تحصیلات تکمیلی این دانشگاه را نیز بر عهده داشته است. این استاد بازنشسته پیش از این، رئیس برنامه آموزش موسیقی دانشگاه کاتولیک آمریکا بود.

